

Myšlenky – odkud přicházejí?

Rádl často zdůrazňoval, že myšlenky se rodí z jiných myšlenek, ale to je jen zčásti pravda. Ono to vlastně platí spíš tak, že nové myšlenky nás napadají jakoby proti těm starým; jinak by šlo jen o šíření myšlenek, které už tu kolem nás jakoby „platí“, které už jsou „zaběhané“. Myšlenky se ovšem také někdy šíří „nákazou“, ale pro dnešního člověka to není moc důstojné (nebylo to takové ovšem ani dříve), když se nějakou myšlenkou nechá jen „nakazit“, místo co by ji kriticky a tedy soudně přijal – anebo odvrhl. Zejména ve vědách platí, že myšlenky, s nimiž pracujeme, mají být vždy zdůvodněné. To je nicméně zase pravda jenom částečná. Platí to, jen pokud máme k dispozici ty důvody; ovšem pak to odůvodnění nutně znamená, že ta naše „myšlenka“ vlastně není tak „nová“, eventuálně že jenom nebyla dosud známa, ale že je s těmi našimi „důvody“, které máme, slučitelná. Ale jak k tomu dochází, že nová myšlenka s těmi obvyklými a uznávanými „důvody“ slučitelná není? Odkud se pak bere taková myšlenka, která nás nutí přehodnotit i ty naše obvyklé a uznávané „důvody“? A co když potom musíme znovu promyslet a pře-myslet všechno to, co jsme až dosud myslili (nebo většinu z toho)? Poukaz k tomu, že se objevily nové „skutečnosti“, neobstojí, neboť také všechny nové skutečnosti je třeba také nově vidět (resp. uvidět), jinak nám uniknou.

(Písek, 111008-2.)